

Nr 536.

Av herr **Hage**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 264, med förslag till förordning om accis å margarin, m. m.

Undertecknad framförde år 1919 som medlem av »sakkunniga för avveckling av den statliga spannmålsregleringen» den uppfattningen, att, om i en viss situation det vore nödvändigt ur det allmännas utgångspunkter att vidtaga vissa protektionistiska åtgärder till skydd för jordbruket och detta resulterade i en merbelastning »per mage» av konsumenterna, då borde man åtminstone undersöka, om man ej samtidigt kunde från lagstiftningens sida vidtaga några åtgärder, som minskade denna merbelastning, evad det gällde *de allra minsta inkomsttagarna* och särskilt *de stora familjerna*, allt under den förutsättningen, att merbelastningen av nämnda kategorier var följden av en av de protektionistiska åtgärderna föranledd förhöjning av priserna å *de allra omistligaste jordbrukskonsumtionsvaror*, som användas av fattigt folk.

Det torde kunna påstås, att de beslut, som redan i vissa fall fattats av innevarande års riksdag och som ytterligare inom den närmaste tiden torde fattas, komma att medföra, att i en viss utsträckning en sådan merbelastning av nämnda samhällskategorier kommer att inträffa. Detta erkännes även av jordbruksministern å sid. 24 i proposition nr 264 vid innevarande riksdag, där statsrådet med avseende på den ifrågasatta accisen å margarin gör följande uttalande:

»Det torde icke kunna förnekas, att ifrågavarande accis kommer att medföra vissa skadliga verkningar. I den mån den begärda fullmakten bringas i tillämpning, åstadkommes en viss belastning av margarinkonsumenterna, vilka i stor utsträckning äro att söka bland de fattigaste folklagren.»

Samma uttalande torde även kunna göras rörande de ekonomiska konsekvenserna för här nämnda folklager, då det gäller ytterligare en del förslag i protektionistisk riktning, vilka redan lett till eller komma att leda till beslut vid denna riksdag.

Med hänsyn till här nämnda synpunkter torde det vara rimligt, om riksdagen nu ägnade någon uppmärksamhet åt frågan rörande den ekonomiska innebörden för de minsta inkomsttagarna och särskilt de största familjerna av de åtgärder, som här ovan omnämnts.

Det vore åtminstone i första hand rimligt, att med siffror klarlades de ekonomiska konsekvenser, som bli en följd av den merbelastning som exempelvis kommer att träffa en liten inkomsttagare med stor familj genom en margarinaccis samt i övrigt exempelvis av skyddet åt betodlingen med flera liknande åtgärder, beslutade eller planerade vid denna riksdag.

Denna utredning borde sedan efterföljas av en utredning, motiverad med hänsyn till de siffror, som kunde framkomma av den först nämnda utredningen, och syftande till att undersöka de tekniska möjligheterna och skäligheten av

åtgärder från statens sida för att giva någon kompensation åt de minsta inkomstagarna och särskilt de med stora familjer för den här nämnda merbelastningen. En sådan kompensation torde väl då kunna beredas — åtminstone då det gäller en del av här nämnda kategorier — genom en omläggning av den direkta stats- och kommunalbeskattningen, varigenom den direkta beskattningen av nämnda kategorier ytterligare minskades, exempelvis genom större skattefria avdrag (eventuellt i samband med större tilldelning av skatteutjämningsmedel till skattetyngda kommuner eller lättnad på annat sätt till nämnda kommuner, vilket torde vara en förutsättning i vissa kommuner för den här antydda omflyttningen av skattebördorna). Utöver detta kunde det säkerligen vara väl motiverat, att man i det sammanhanget borttog de s. v. *personella* skatterna, vilken reform sedan lång tid tillbaka varit under utredning och som, om den genomfördes, säkerligen ur skatteinkasserings- och flera synpunkter skulle vara en rationaliseringsåtgärd.

Här ovan nämnda problem om en viss omflyttning av skattebördorna föreligger som bekant till prövning sedan år 1928, då riksdagen begärde en utredning om bl. a. huruvida vid beskattningen mera hänsyn bör tagas till de skatteskyldigas olika skatteförmåga.

Det torde då kunna sägas, att den här förut omnämnda merbelastningen — särskilt då det gäller varor, som konsumeras av de allra fattigaste samhällslagren och främst av stora familjer — ytterligare minskar nämnda kategoriers skatteförmåga och även från denna utgångspunkt motiverar en fortsatt utredning av denna fråga. Nu har emellertid den skatteberedning, som fått hand om utredningen av denna fråga tillsvidare inställt sitt arbete. Emellertid torde vad här anförts kunna väl motivera, att nämnda arbete åter upptages, vilket för övrigt begärts av innevarande års riksdag även i ett annat sammanhang.

Under hänvisning till vad här anförts hemställas alltså,

att riksdagen måtte, vid ett bifall till proposition nr 264 om margarinaccis, i motiveringen uttala, att riksdagen skulle finna det rimligt, om Kungl. Maj:t verkställde en undersökning rörande storleken och omfattningen av den ekonomiska merbelastning, som för de minsta inkomstagarna och särskilt sådana med stor familj kan bli en följd av ett bifall till nämnda proposition samt i övrigt vid bifall till andra förslag av liknande innebörd, vilka framförts eller bifallits vid denna riksdag, samt att nämnda undersökning även finge omfatta, om det kunde vara tekniskt möjligt samt skäligt att på ett eller annat sätt bereda här nämnda samhällskategorier en större eller mindre kompensation för nämnda merbelastning, exempelvis i form av ytterligare skattelättnad, då det gäller den direkta stats- eller kommunalbeskattningen (större skattefria avdrag m. m.).

Stockholm den 7 juni 1933.

Ernst Hage.